

"Eğer Kadir-i Zülcelâl'e dayanıp tevekkül etmezse ve itimat edip teslim olmazsa, vicdanı daim azap içinde kalır." cümlesini izah eder misiniz? Tevekkül etmeyen vicdanının azap içinde kalması ne demek?

"İman tevhidî, tevhid teslimî, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dareyni iktiza eder."(1)

Allah'a tevekkül etmeyen birisi kâinatın hâdiseleri altında ezilir, huzuru kaçar, sızlar ve inler.

Allah'a iman ve itimat eden bir mümin, her şeyin tedbir ve dizgininin O'nun kudret elinde olduğunu bildiği için, hiçbir şeyden korkmaz ve endişe etmez. Bilir ki Allah'ın izni olmadan hiçbir şey ona işemez, zarar veremez. Böyle bir iman ve tevekkül onu rahatlatır ve cesur kılar, hâdiseler karşısında endişeye kapılmaz, telaş etmez, vicdanen huzur bulur.

"Evet, tam münevverül-kalb bir âbidi, küre-i arz bomba olup patlasa, ihtimaldir ki, onu korkutmaz. Belki, harika bir kudret-i Samedâniyeyi lezzetli bir hayretle seyredecek. Fakat, meşhur bir münevverül-akıl denilen kalbsiz bir fâsık feylesof ise, gökte bir kuyruklu yıldızı görse, yerde titrer, "Acaba bu serseri yıldız arzumıza çarpmasın mı?" der, evhâma düşer. (Bir vakit böyle bir yıldızdan koca Amerika titredi. Çokları gece vakti hanelerini terk ettiler.)"(2)

Kâfir Allah'a ve O'nun kâinattaki tedbir ve iradesine inanmadığı için, her hâdiseden endişe duyar, korkar ve titrer. *"Acaba bu musibet bana dokunur mu"* der ve hayatını zehir eder.

Evet, **kadere iman eden Allah'a tevekkül eder**. Allah'a tevekkül eden, her şeye gücü yeten Allah'a bütün işlerini ve ağırlıklarını havale edip rahat eder. Üstadımız Yirmi Altıncı Söz'de bu konuda şu enfes misali verir:

"Kadere iman o kadar lezzetli, saadetlidir ki, tarif edilmez. Yalnız şu temsille o lezzete ve o saadete bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

"İki adam bir padişahın pâyitahtına giderler. O padişahın mahall-i garaip olan has sarayına girerler. **Biri**, padişahı bilmez, o yerlerde gâsıbâne, sârikane tavattun etmek ister. Fakat o bahçe, o sarayın iktiza ettikleri idare ve tedbir ve varidat; ve makinelerini işlettirmek ve garip hayvânâtın erzakını vermek gibi zahmetli külfetleri görür, mütemadiyen ıztırap çeker. O cennet gibi bahçe, başına bir cehennem gibi oluyor. Herşeye acıyor, idare edemiyor. Teessüfle vaktini geçirir. Sonra da o hırsız, edepsiz adam, tedip suretiyle hapse atılır."

"İkinci adam, padişahı tanır, padişaha kendini misafir bilir. Bütün o bahçede, o sarayda olan işler bir nizam-ı kanunla cereyan ettiğini, her şey bir programla, kemâl-i suhuletle işlediğini itikad eder. Zahmet ve külfetleri padişahın kanununa bırakıp, kemâl-i safâ ile o cennet-misal bahçenin bütün lezzetlerinden istifade edip, padişahın merhametine ve idare kanunlarının güzelliğine istinaden herşeyi hoş görür, kemâl-i lezzet ve saadete hayatını geçirir.

İşte **مَنْ أَمِنَ بِالْقَدَرِ أَمِنَ مِنَ الْكَدْرِ** sırrını anla."⁽³⁾

Cesaretin kaynağı sağlam bir iman olduğu gibi, korkaklığın kaynağı da imansızlık ve tevekkülsüzlüktür. Böyle kimseler dünyanın bütün yükünü beline yükler ve altında ezilirler.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz, Birinci Mebhas.](#)

(2) bk. [age., Üçüncü Söz.](#)

(3) bk. [age., Yirmi Altıncı Söz, Üçüncü Mebhas.](#)